

Miljø- og
fødevareministeren

Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg
Christiansborg
1240 København K

Den 12. september 2016
Sagsnummer: 2016-221

./ Til udvalgets orientering fremsendes hermed orienteringsnotat forud for partskonferencen for CITES-konventionen, som afholdes i Sydafrika den 24. september – 5. oktober 2016.

Esben Lunde Larsen

/ Henrik Hedeman Olsen

Orienteringsnotat til Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg forud for partskonferencen for CITES-konventionen, som afholdes i Sydafrika den 24. september – 5. oktober 2016

1. Centrale emner

Konventionen om international handel med udryddelsestruede vilde dyr og planter (CITES) afholder den 17. partskonference (COP17) fra den 24. september-5. oktober 2016 i Johannesburg, Sydafrika. Den seneste partskonference (COP16) blev afholdt i Bangkok, Thailand den 3.-14. marts 2013.

Som følge af den såkaldte Gaborone-ændring til CITES-konventionen, som blev vedtaget i 1983 men først trådte i kraft i 2013, der muliggør, at regionale organisationer kan være part i CITES, har EU siden 2015 været part til konventionen. EU har kompetence på alle punkter på nær budgettet. Den fælles position for EU og medlemsstaterne fastlægges af Kommissionen og medlemsstaterne i Bruxelles før partskonferencen og bliver løbende justeret i løbet af forhandlingerne på selve mødet.

Dagsordenen omfatter 90 punkter, hvoraf ét dagsordenspunkt omhandler i alt 62 forslag om ændringer til konventionens lister over dyr og planter. Liste I omfatter de særligt udryddelsestruede arter, hvor handel generelt er forbudt. Liste II omfatter arter, der kan blive udryddelsestruede, hvis handel ikke reguleres, så kun bæredygtig handel tillades.

Kommissionen har den 25. juli 2016 fremsendt et forslag til en rådsbeslutning til EU-medlemsstaterne. Forslaget fastlægger EU's position på partskonferencen, herunder hvordan EU stemmer og agerer. Udover de forslag, hvor EU er forslags- eller medforslagsstiller, prioriterer EU 1) en videnskabelig tilgang til beskyttelse af dyr og planter, der er truede af ikke-bæredygtig international handel, 2) at forstærke indsatsen mod ulovlig handel og 3) at sikre troværdighed og transparens i CITES. Derudover har EU især fokus på tømmer, marine arter, elefanter og afrikansk løve.

Det centrale emne på dette års partskonference er elefanter og elfenben. Derudover forventes der debat om de resolutionsforslag, der vedrører jagttrofæer og arter, der primært jages som jagttrofæer, især afrikansk løve. Forslag om marine arter forventes også at skabe debat på partskonferencen. Endelig kan en godkendelse af forretningsordenen blive vanskelig, da ikke alle lande accepterer, at regionale organisationer, herunder EU, nu kan være part til CITES.

Elefanter: Der er af flere afrikanske lande fremsat adskillige modstridende forslag, som omhandler elefanter og handel med elfenben. To forslag går på, at der åbnes for international handel med elfenben fra Namibia og Zimbabwe, mens et tredje foreslår, at elefanter fra Sydafrika, Namibia, Botswana og Zimbabwe flyttes fra liste II til liste I, hvilket vil gøre det nuværende temporære forbud mod international handel med elfenben permanent. Udover listeændringsforslagene er der fremsat forslag til resolutioner, der har til formål at stoppe handel med elfenben fra mammutter (som uddøde efter den sidste istid); fastsætte krav for, til hvilke formål levende elefanter kan eksporteres; stoppe national handel med elfenben; sikre destruktion af alle elfenbenslagre. Endvidere er der fremsat to modstridende forslag, hvoraf det ene vil stoppe arbejdet med et beslutningsinstrument, der fremadrettet skal sikre lovlig og bæredygtig handel med elfenben, mens det andet vil sikre en fortsættelse af samme arbejde.

Der er således langt fra enighed mellem de afrikanske lande på dette område. I det sydlige Afrika har man elefantbestande, der ikke opfylder CITES' listekriterier¹ til at blive flyttet fra liste II til liste I, og man ønsker en begrænset handel med elfenben, hvorimod de øvrige afrikanske lande har elefantbestande, der er i nedgang, og som man ønsker at beskytte ved fortsat at håndhæve et totalt forbud mod handel med elfenben.

EU kan ikke støtte en åbning for handel med elfenben, men kan heller ikke støtte de meget restriktive forslag. EU forventes derfor i udgangspunktet at afstå fra at stemme på listeforslagene og samtidig at stemme imod forslag, som går videre end konventionens beføjelser, så som forbud om national handel og krav om afbrænding af elfenbenslagre.

Jagttrofæer: EU og Sydafrika har fremsat hvert sit resolutionsforslag med tiltag, der skal sikre bedre kontrol med jagttrofæer omfattet af CITES. Derudover har en række afrikanske lande fremsat et forslag om, at afrikansk løve flyttes fra liste II til liste I. Desuden er der fremsat forslag om, at to underarter af puma og en underart af amerikansk bison flyttes fra liste I til liste II, samt et forslag fra EU om, at en kaukasiske bjergged opføres på liste II.

Der synes at være enighed mellem EU og Sydafrika om, at de to jagttrofæeresolutioner kan sammenkobles til én. Der forventes at kunne opnås enighed om forslagene vedr. puma og bison. EU's forslag om, at bjerggeden omfattes af CITES vil derimod nok møde nogen modstand, da bl.a. Rusland formentlig ikke vil støtte forslaget.

Forslaget om, at afrikansk løve flyttes til liste I, forventes at skabe debat, da løvebestanden i det sydlige Afrika er sund, og som i tilfældet med elefanterne, ikke opfylder CITES' listekriterier for at opføres på liste I. Derimod ses et fald i antallet af løver i stort set resten af Afrika. EU forventes at stemme imod forslaget, medmindre der kan ske en split-listning, så løvebestandene i det sydlige Afrika forbliver på liste II.

Marine arter: Der er fremsat forslag om, at en række marine haj- og rokkearter omfattes af liste II. EU støtter disse forslag, men en række lande, herunder Japan, finder ikke, at CITES skal beskæftige sig med fisk, da disse allerede er dækket af FAO (FN's fødevare- og landbrugsorganisation).

¹ Der er i CITES vedtaget en resolution, der opstiller en række biologiske kriterier, som skal være opfyldt, for at dyr og planter kan blive omfattet af CITES liste I og/eller liste II (CITES Resolution Conf. 9.24 (Rev CoP16) Criteria for amendment of Appendices I and II)

Forretningsorden: EU's tiltrædelse til CITES betyder, at Kommissionen på selve partskonferencen i teorien kan stemme på vegne af alle 28 EU-medlemsstater. En række lande, herunder bl.a. USA, Kina og Schweiz, udfordrer dog dette, da de finder, at det fortsat kun er medlemsstater, der kan stemme. Det står uklart, om man vil nå til enighed om dette på COP17.

2. Regeringens holdning til centrale emner:

Regeringens holdning vil blive fremført under formuleringen af den fælles position for EU og medlemsstaterne. Regeringens holdning er på linje med EU's position.

Regeringen støtter, at det i EU tilstræbes, at der opnås konsensus om de forslag, der drøftes på partskonferencen.

Regeringen arbejder for, at beslutninger i CITES træffes i henhold til konventionens formål, som er: 1) at sikre, at ingen arters bevaringsstatus forringes samt 2) at tillade en bæredygtig international handel med dyr og planter på baggrund af de kriterier og principper, der bærer konventionen.

Regeringen støtter, at EU bør have en konsekvent tilgang til de forskellige forslag. Hvis EU finder, at nogle afrikanske løvebestande rent videnskabeligt ikke opfylder kriterierne for liste I, bør EU ikke stemme for en opstilling af elefantbestande, der heller ikke opfylder kriterierne for liste I.

Regeringen kan ikke støtte, at man arbejder for at tillade international handel med elfenben under CITES. Der er de seneste år sket en markant stigning i både krybskytteri og ulovlig eksport af elfenben, hvorfor der for nuværende ikke er grundlag for at beslutte tiltag, som kan gøre det muligt at handle med elfenben. Regeringen arbejder dog for, at processen omkring et beslutningsinstrument, der kan sikre fremtidig bæredygtig handel med elfenben, ikke afsluttes, men finder det for nuværende ikke hensigtsmæssigt endeligt at beslutte dette instrument.

Regeringen arbejder for, at marine haj- og røkkearter opføres på liste II, med mindre der bliver fremlagt nye videnskabelige eller tekniske oplysninger, herunder fra FAO eller CITES-sekretariatet, som afgørende taler imod en listning.

Regeringen finder, at man i diskussion om forretningsordenen bør udvise fleksibilitet, så fokus ikke fjernes fra de øvrige dagsordenspunkter.